

Държавата отказва да позиционира ресурс на първата линия за осигуряване на висок здравен статус на земеделските култури

Автор(и): Растителна защита

Дата: 14.02.2021 Брой: 2/2021

Предстоящата растителнозащитна кампания за постигане на висок здравен статус на трите стратегически, структуроопределящи земеделски култури в България - **слънчоглед, царевица и рапица**, обект на специално внимание в този брой на сп. "Растителна защита", за пореден път отваря пространство за професионален диалог между участниците в тази твърде сложна, динамична и променяща се обстановка, включваща степента на заплевеленост и видовете плевели, силата и ареала на болестотворния потенциал, състава и поведението на неприятелите в неустойчива климатична среда.

Изходящ пункт в този проблемен казус с адрес всички земеделски култури безспорно е начинът на структуриране на информиран избор на препарати за растителна защита и технологията за прилагането им. Профилът на информирания избор включва наличие на различни познания. Първото от тях - да умееш да прогнозираш развитието на фитосанитарната среда в конкретните условия. Второто е да избереш работещи, максимално качествени продукти, както и да ги използваш по възможно най-правилния начин. Каква е практиката у нас, каква е реалната обстановка? Спецификите на днешното земеделско производство изискват максимално висока свързаност и споделена отговорност между участниците в тази мисия - оперативна администрация, наука, образование, бизнес. Тази свързаност предполага "производство" на информационен продукт, истински информационен продукт, страшно нужен за избор на сигурни решения в несигурна среда, за постигане на устойчивост и висок здравен статус на отглежданите земеделски култури.

Да видим какво е участието на оперативната администрация в този процес? Преди няколко години Националната служба по растителна защита(НСРЗ) беше ликвидирана. Парчета от нея бяха пришити като кръпки към новата Българска агенция за безопасност на храните(БАБХ). Идеята за интегритет и самостоятелност на растителната защита в новата мега структура бе погребана с лека ръка, с максимална доза недалновидност. Сегашният сектор РЗ към БАБХ се представлява от шепа специалисти с вързани ръце. Техният професионален капацитет няма как да бъде използван по предназначение. С други думи: това обезкостено административно джудже, смятано за инструмент с регулаторни функции, в чиято служебна характеристика фигурира и задължението да управлява растителната защита на национално ниво, чиято база е прогнозата и сигнализацията, не служи никому!

А каква е ролята на Селскостопанската академия за колаборацията на научните работници по растителна защита - херболози, ентомолози, фитопатолози, пръснати тук-там из институтите от системата на академията за повишаване ефективността на работа на този ценен научен ресурс. Отговорът е: Селскостопанската академия няма становище и мнение, нито и каквито и да са планове за промяна... Впрочем има! Тя постави Институтът за защита на растенията в Костинброд под "шапката" на Института по почвознание "Н.Пушкарров". Странната симбиоза сложи кръст на автономията му. Неколцината научни работници, останали там, не се занимават с практически въпроси на растителната защита. Доминантен фактор в тяхната дейност, според управителя проф.Оля Караджова, е участието им в европейски проекти, ориентирани към фундаментални научни открития!

Що се отнася до Националната служба за съвети в земеделието(НССЗ), на която до скоро се възлагаха големи надежди да повишава информираността и професионалните умения на земеделските

производители, да ориентира в правилната посока техните практики(вкл.растителнозащитните мероприятия) и избори, да участва в изграждането на ново, по-високо ниво на свързаност между участниците в аграрното производство, разочарованието е тотално. Всеки ден(за съжаление) носи доказателства, че този проект е ялов, плод на чиновническа манифактура. Изпарява се яко дим крехката мисъл, че нещата предстоят или най-подир ще наберат скорост. Тази тъжна картина навежда на мисълта, че той, проектът, изобщо не е замислен да работи по предназначение като активно ангажиран партньор на родното фермерство. Времето показва, че подобни държавни учреждения, подобни фалшиви авторитети никому не са потребни, най-малко на хората, които се трудят на полето. Нагледахме се на стъпки в грешна посока, на скъпо струващи есперименти и ирационални решения. За кой ли път сме ангажирани в гонитбата на Михаля!

Какви са гаранциите за постигане на висок здравен статус на слънчогледа, царевичата и рапицата у нас в несигурна климатична и фитосанитарна среда, това е темата в този брой на списание "Растителна защита". Опитяхме се да припомним на нашата читателска аудитория от кои институции зависи информирания избор на продукти за растителна защита и технологиите за правилното им прилагане. От примерите, които цитирахме, надяваме се, става ясно, че държавата, представяна от МЗХГ и нейните структури - БАБХ, Селскостопанската академия и НССЗ, не участват градивно в подготовката на фермерското съсловие да структурира инструментариум за своята растителнозащитна практика.

На това място маститите анализатори, коментатори с широки познания по темата, вероятно ще ни напомнят любезно, че пропускаме да отбележим ролята на представителствата на мултинационалните агрохимически компании във формулирането на информиран избор. Ще успокоим тези загрижени гласове. Ето какво мислим по въпроса. Най-високият клас растителна защита в лицето на водещите в света агрохимически компании е тук, в България. Екипите на тези компании, съставени от професионални специалисти с авторитетен агрономически ценз, работят по всички пазарни правила в силна конкурентна среда. Компаниите осъществяват активен диалог със своите партньори - дистрибутори и крайни клиенти. Земеделските производители от страната имат привилегията и възможността да получават обективна, креативна, коректна и актуална информация за всеки продукт от търговската палета на всяка една от тези компании, слушат презентации, получават консултации на собствените си полета, посещават фирмени демонстрационни платформи из страната. Тази висока професионална активност на корпоративно ниво, дума да няма, влияе за формиране на мнение, за избор и становище за един или друг продукт, за една или друга технология. Ала това в никакъв случай не

означава, че търговските компании на пазара за пестициди обезмислят, подценяват или пренебрегват позициите на другите участници в процеса на съставяне на конкретни растителнозащитни стратегии.

Държавата е длъжна да участва активно в организацията на земеделското производство, в инженеринга за съставяне на оперативни планове за ефективно действие срещу вредоносната фитосанитарна среда. Това се налага още повече, защото българското земеделие навлезе в следващия етап на своето интензивно, интегрално и позиционно развитие. Производството много бързо, на широк фронт, се трансформира - понятията "зелени" политики и прецизно земеделие вече не са мъгляви бъдещи хоризонти, а настояща реалност. Ролята и участието на растителната защита, като част от този мащабен процес на обновление, изисква нов тип свързаност и споделяне на отговорности между всички участници на първа линия, които работят с ум и идеи за постигане на висок здравен статус на земеделските култури.

Думата е за това, че и българската държава, и мултинационалните компании от агрохимическа индустрия имат обща цел - нашето земеделие да бъде устойчив, растящ, печеливш отрасъл на националната икономика. Различен обаче засега е подходът за реализиране на тази високо стойностна икономическа цел. Остава усещането, че държавата България е на мнение, че едва ли не световните компании, които работят у нас, са длъжни да мобилизират целия си ресурс, отговорност и енергия това да се случи! Което, досещате се, изключва понятието свързаност между администрация, наука, образование и бизнес. Подобна позиция е неприемлива и деструктивна, води до задънена улица. Час по-скоро е необходимо държавата да коригира своята политика в растителната защита.

Защото, както е известно, растителната защита е незаобиколим фактор в земеделското производство!